

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben házhoz hordva egy hóra . . . — kor. 60 fill.
Videken postán küldve egy hóra . . . 1 kor. 20 fill.

Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV. Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kéziratok nem adódnak vissza.

Hirdetések árszabály szerint.

A német nemzetiségi párt.

A szerb, oláh és tót nemzetiségi párt most új fegyvertársat akar szerezni. Társul szegődtek a pángermán agitátorokhoz, hogy még zavartabbá tegyék politikai viszonyainkat, s hogy maguknak újabb fegyvertársakat szerezzenek Magyarországra felforgatásához. Erre a legujabb politikai agitációra nagyon jó lenne figyelniök az illetékes köröknek.

Csodálkoznak azon, hogy a Bánátnban, Bácskában, Pestmegyében, Pozsonyban, Temesvárott, Sopronban, Versecen stb., tulnyomó a németajku lakosság száma, és eddig még sem küldöttek németnemzetiségű képviselőket a magyar parlamentbe.

Ezen csodálkoznak; azért meg haragusznak a nemzetiségiek, hogy a szászok, habár tíz képviselőjük van a magyar parlamentben, még sem alakították meg a külön német pártot, hanem beolvadtak az alkotmánypártba.

Haragszanak azért is, hogy míg a szászok csak 200,000-en vannak, mégis tíz képviselőt küldenek a magyar parlamentbe, szerb nemzetiségűt meg csak négyet birtak küldeni. De mikor ilyen okvetetlenkedéssel sütik ki haragukat, elárulnak valamit, amivel maguk ellen beszélnek. És ez nagyon megszivlelendő dolog, s különösen rávall a szászok politikai érettségére és megfontoltságára.

Hogy kétszáz ezer szász tíz képviselőt választhat és ennek dacára sem alkotnak pángermán nemzetiségi pártot, ennek okai a románok. Hogy a románokat ellensúlyozzák, a kormányok egy osztották be a választókerületeket, hogy a románok nagy többségük dacára se vetekedhessenek a szászokkal Erdélyben. Ezért viszont a szászok nem helyezkednek radikális nemzetiségi álláspontra, hanem a magyar kormányokat segítik, hogy segélyükkel tarthassák meg politikai és gazdasági prepotenciájukat Erdélyben.

Bármennyire nehezteljenek is ezen tényért az oláhok és szerbek, ez így van jól. Nekünk magyaroknak, a történelem bizonyítja, sokkal kevesebb okunk van félni a szászoktól és németektől, mint az oláhoktól és szerbektől. A németiség tüntetett mindig magyarságával, a szerbség és az oláhság meg mindig ellenünk tört még akkor is, mikor például a független-

ségi párttal való fegyverbarátságukat hangoztatták.

Maguk a szászok is belátták ennek az igazságát, s már Apponyi ellenzéki idejében is a magyar álláspont védelmére keltek Apponyi mellett, s csak ott támogatták az akkori liberális kormányt szavazatukkal, ahol kisebbségben voltak. De itt is kizárólagosan a magyar jelöltet támogatták, nem pedig az oláh érzelmeiket.

Haszontalanul csábítgatják a szerbek a németeket. A Bácskában, a Bánátnban, Erdélyben, de a haza más részeiben sem akadnak olyan németek, akik felülnének nekik. Hiszen még a pénzrel dolgozó pángermán agitátorok sem birtak eszméiknek alkalmas talajt találni. A németek maguk tiltakoztak a felforgatás politikája ellen hazafiasságukkal, józan politikai érzékükkel és okos gazdasági felfogásukkal.

Hogy Andrassy az általános választói jog törvénybeiktatásával kapcsolatban a németiséget úgy osztja be a választói kerületekbe, hogy azok a szerb és oláh nemzetiségűket ellensúlyozzák, ez nem Andrassy büne, hanem igenis a magyar honos németek magyar hazafiságának bizonyítéka. Ha a németek nem tiltakoznak ezen józan magyar politika ellen, miért fáj érte a szerbség és az oláhság feje?

Igaz, hogy németeink között egyes falvakban észlelünk oly törekvéseket, melyeknek célja, hogy a tannyelvet az elemi iskolákban elnémetesítsék, de amint a magyarok nem tekintik ezt hazafiatlanságnak, ámbár magyar szempontból nem is helyeselhetik, mért iparkodnak ennek hangoztatásával elbódítani a németiséget, mért akarják őket a felforgatás híveinek megnyerni.

Meggondolhatnák, hogy a magyar állam az ő nemzetiségi aspirációjukkal szemben a legtűrelmesebben viselkedett és viselkedik. Kérdés azonban, minő álláspontra helyezkedik majd velük szemben akkor, ha a magyar-ellenes csábítás politikáját akarják inauguralni?

A sötétség lovagjai Szabadkán.

Szabadkán néhány pillanatra ismét előbujtak a sötétség lovagjai. Ugy látszik igen félnek a világosságtól, hogy mindig csak olyankor mernek mutatkozni, amikor valamelyik vérbeli intézményük megalakításán nagy keservesen fáradoznak. — Nemrég „egy országos nevű egyén” az ismeretlenség megszokott köpenyében burkolva járta

be a várost, hogy a sötétség lovagjai számára egy kis váracskát emelhesse, vagy jobban mondva, hogy az éjjeli baglyoknak meleg fészket szerezhessen. Az „országos nevű egyén” azóta úgy amint jött, oly szerencsés egészségben el is ment s a „szabadkai szabadkőmíves páholy”-ról, amelynek érdekében lefáradni és „országos nevű” kikölesölnöznü méltóztatott, senki sem tudja, hogy megalakult-e avagy sem. Több mint valószínű, hogy az „országos nevű egyén” akciója fényes kudarccal végződött. Mäskülönben valóban érthetetlen volna az a körülmény, hogy az éjjeli baglyok ismét hahogva jelentkeznek s más fészkek-alapítás után néznek. Reméljük, hogy ha meg is lesz ez a sötét bagoly fészkek, de nem sokáig melengetheti a meleg fészket oly rég óta keservesen nélkülözö bagoly fiakat. Arra azonban még biztosabban számítunk, hogy ettől, az erényre, a jóra, a családra és a hazára is pusztulást hozó bagolyfészektől a megvetés és az utálat érzelmeivel fog elfordulni minden jóízű és jóérzésű keresztény felebarátunk.

Miről is van szó? — A szabadgondolközök egyesületéről, a melyre vonatkozólag f. hó 11-én ezt írja egy helybeli újság, hogy: „Pesti mintára Szabadkán is megalakítják a szabadgondolközök egyesületét. — Tegnap este a Lloydban értekezletet tartott egynéhány fiatal jogászmber és elhatározták, hogy az egyesületet megalakítják. Elnöknek dr. Bilitz Hugó ügyvédet kéri fel.”

No lám, a szabadkai szabadkőmíves páholy megalakítása esütörtököt mondott, de a sötétség lovagjainak mindenáron társadalmi egyesület kellene. — Mit tegyenek hát ölovaságaik? Lovagvár helyett jó lesz a bagolyfészkek is — gondolják magukban — s egynéhány szerepelni vágyó „fiatal (zsidó) jogászmber” a Lloydban kupaktanácsot ül, gondol merészet és nagyot és elhatározza, hogy „pesti mintára Szabadkán is megalakítja a szabadgondolközök egyesületét”, elnöknek pedig „dr. Bilitz Hugó ügyvédet kéri fel”.

Már az a körülmény, hogy ez egyesület elnökül Bilitz Bugót, a szabadkai főfő szabadkőmívest emlegetik, elég érthetően oda mutat, hogy itt egy „echt” szabadkőmíves intézményről van szó. Aki azonban ismeri ez egyesület multját és jelenét s annak notórius szabadkőmíves vezetőségét, az már előre is tudta a valóságot.

No de nézzük csak a medvét egészen közélről!

A szabadgondolközök budapesti országos egyesülete már évek óta működik és nyilvános vitaestélyein terjeszti a hazátlan és istentelen szabadkőmíves tanokat. Hogy pedig valósággal vérbeli szabadkőmíves intézmény ez, arra vonatkozólag az egyesület vezetőségének diszes névsora minden kétséget kizáró kezességet nyújt.

A jónak, az erénynek, a hazának és a vallásnak még a pusztá fogalmát is letagadó Piklerek, Jászaik és „az áldott emlékü” Vésziek viszik ott a hangadó szerepét s mint az egyesület, fő és alelnökei irányítják annak szellemét.

Még élénk emlékezetünkben van pécsi szereplésük. Ott már a „forradalmi szocialdemokratákkal” is nyíltan szövetségre léptek s az Apponyi szellemében szónokló hazafias és keresztény kiküldötteket szocialdemokrata előírás szerint erőszakos eszközökkel iparkodtak megfélemlíteni és elhallgattatni.

Ez alkalommal ismerte meg őket az egész ország s minden tekintélyt megvető tanáiktól a legmélyebb undorral fordult el minden jóérzésű keresztény hazafi.

A pécsi csufos kudarc úgy látszik nem elégitette ki őket. Ok csak az esetben nyugodnak bele a változhatatlanba, ha esatát vesztenek az egész vonalon. S ezért szerencsét próbálnak másutt is, szerencsét próbálnak Szabadkán is.

Hogy pedig szerencsések lesznek-e avagy sem, az tisztán a szabadkai intelligencia magatartásától függ. Ha felül csábos ígéreteknek, és tündöklő frázisaiknak, úgy szerencsések lesznek, de ha eleve visszautasít velők minden közösséget s megvetéssel fordul el még a rákfenés eszme terjesztőtől is, úgy dugába dől egész pokoli tervök, elillannak, mint a kámfur s az ismeretlenség komolyába vesznek, mint az „az országos nevé” kedves elődjük, kinek a szabadkai szabadkőmíves páholytól vásott meg a foga.

Erős a reményünk, hogy rövid idő alatt a második eshetőségről számolhatunk majd be olvasóinknak. Mert lehetetlennek tartjuk, hogy az az intelligencia, mely a sötétség lovgajait már akkor is kitessekte, a mikor a humanizmus szent nevében hívták fel titkos céljaik támogatására, a szabadkőmíves páholyba való belépésre, — most minden szó nélkül karjába vetné magát egy olyan közkereseti társaságnak, a mely egész nyíltan hadat üzen a jónak és a szépnek, a nemesnek és az erénynek s nyílt büszkeséggel üres frázisoknak, üres fogalmaknak kereszteli el a tekintélyt, az Istent s a hazát. W.

Szent Erzsébet szobor Szabadkán.

A Szabadkán felállítandó árpád-házi szent Erzsébet szobor bizottsága már véglegesen megalakult úgy, hogy a névsort már most közölhetjük a következőkben:

Fővédnökök dr. Várossy Gyula kalocsai érsek, főrendiházi tag, özv. Szárich Kálmán nagybirtokos.

Védnökök Bezerédy István főispán, dr. Biró Károly királyi tanácsos, polgármester, Mamuzsich Lázár nyugalmazott polgármester, dr. Mukics Simon országgyűlési képviselő, Varga Károly országgyűlési képviselő, Birkássné Szuchich Adrienne, dr. Emánuel Győzőné, özv. Hideg Árpádné, özv. Magyar Györgyné, Regényi Lajosné dr. Ruffy Pálné, dr. Kleiner Lajos címzetes püspök, érseki helynök, dr. Mácskovich Pál pápai praelátus, kanonok, dr. Povischil Richard kanonok, dr. Valihora Ágoston, prépost-kanonok.

Elnökök dr. Békeffy Gyula ügyvéd, Dulics Márk földbirtokos, Mamuzsich Benedek főgimnáziumi tanár, Nagy Ferenc vállalkozó, Sztantics Károly a magyar asztaltársaság elnöke, dr. Veréb Gyula ügyvéd, özv. Dulics Péterné, Jakobsics Imréné, özv. Kovacsics Károlyné, özv. Lénárd Istvánné, Polyákovics Mária, özv. Schilling Kálmánné, özv. Zomborcsévics Józsefné, P. Kohán Bertalan, Szt. Ferencrendi házfőnök, Jeszenovics János plébános, Mamuzsich Félix címzetes kanonok prépost plébános, Mokossay Mátyás érdemült esperes, plébános.

Alelnökök Bogesics Antal birtokos, Filoy Jenő könyvkötő, Jandek Mátyás városi adópénztárnok, Zatsko Alajos polgári iskolai tanár, Mészáros Béla káplán, Kersch Mihály hitoktató.

Főtákos dr. Krizse József rendőrkapitány
Titkárok Polyákovics Rókus banktisztviselő, pénztárnok, dr. Mamuzsich József, ifj. Kelemen János, Höbl P. Ferenc banktisztviselő, ellenőr.

A horvát tartományi ülés. Nem volt egyéb, mint tüntetés a zsidó szocialisták részéről a horvát tartományi ülés megnyitása. A zsidók vezették a vörösöket. Orvendetes

jelenség azonban, hogy Zágrábban 3000 keresztény szocialista tüntetett a zsidók által évek óta szervezett vörösök ellen, kérve a választói jog reformját. Egyelőre ma délelőtt nem volt baj Zágrábban. És ha új választás lesz sem lesz baj.

Hírek a kormányválságról. A képviselőházban az egyszakasos tárgyalást ma is; élénkséget a helyzetnek csak Juszt hazaérkezése adott, akiről erősen híresztelik, hogy lemond. A függetlenségi radikálisok persze ezzel kapcsolatosan már kormányválságról is beszélnek. Persze ezek a hírek mind csak oéltatosak s a néppárt ellen irányulnak. — Az aknamunka ez alkalommal azonban aligha sikerül. A komoly függetlenségi nem ülnek már föl az aknamunkának.

A szabadkai betegsegélyző bajai.

Ugy a hogy rendbe jött volna a betegsegélyző és az orvosok közötti pörös ügy. A pénztár, mint ilyen és az orvosra szoruló tagok, véleményünk szerint egyaránt meglehetnek elégedve a létrejött egyezséggel.

Az ügyet most a szabadkai kórház egyik főorvosa akarja megzavarni, amiből azt hisszük már a főispánnak és polgármesternek is közbeszólási joga van.

A legilletékesebb helyről nyertük a meghatalmazást, hogy az ügyet a kórházi ápolásra szorult beteg munkások érdekében nyilvánosan is szóvá tegyük s felhívjuk rá a főispán és a polgármester figyelmét s esetleg az ügy érdekében közbelépésüket kérjük.

A kórház egyik főorvosa ugyanis a betegsegélyző és az orvosok között létrejött megegyezés után kijelentette, hogy ezentul a kórházban pénztári tag részére nincs hely. Ha az orvosok oly olesón vállalkoztak a betegek gyógykezelésére, hát gyógykezeljék a beteget a lakásán. Ezt a kijelentést szinte hihetetlennek tartottuk, de aki velünk közölte, oly egyén, akinek a szavahihetőséghez szó nem fér.

Ma értesültünk már arról is, hogy egy beteget csakugyan nem vettek be a kórházba. A sebet kimosták, de azután haza küldötték. Ezen esetben azonban meg kell még elégednünk azon kijelentéssel, hogy a kórházban hely nem volt. Az azonban mindenesetre furcsa, hogy a betegnek visszautasítása a kórházból és a fent említett főorvos kijelentés oly hamarosan következtek egymásután.

A munkásság érdekében a főispán és a polgármester figyelmét ismételten bátorodunk felhívni ezen komoly jelentőségű ügyre.

Irodalmi Ujdonságok!

Maczkó ur utazásai a legrokonszenvesebb ifjúsági olvasmány. Szórakozás mellett tanít. Négy albumalakú diszkötésben és gyönyörű tokban **Ára 36 korona.**

Árpád és az Árpádok. Árpád vezér halálának ezredik évfordulója alkalmából készült nagyszabású díszmű, nagy folió alakban, remek éredomborművel ékesített egész bőrkötésben. **Ára 125 korona.**

Kaukázus. Déchy Mór, a kiváló tudós pazar kiállítású és vonzó előadású díszmunkája, remek illusztrációkkal, egy kötetben. **Ára 30 korona.**

Pekingtől Párisig automobilon. Borghese herceg útja, számos kép, térkép és melléklettel, ára fizetve **12 korona**, diszkötésben **15 korona.** — Előnyös havi részletfizetésre kaphatók: **HEUMANN MÖR** könyvkereskedésében Szabadkán. Kívánatra megtekintésre is elküldetik.

HIREK.

Tájékoztató.

December 14. A dalegyesület hangversenye a Pest-szálloda helyiségeiben.

— **A kath. sajtóért.** Az obecsei esperes kerület papsága a kath. sajtóegyesületnek 80 koronát adományozott. Hozzájárultak: Latky József plébános Adán 20 korona, Blázek Lajos esperes-plébános Bácsföldváron 20 korona, Michler Ferenc plébános Moholon 10 korona, Jauch Ferenc plébános

Obecsen 5 korona, Csizofszky István segédlelkész Bácsföldváron 4 korona, Szabó Árpád segédlelkész Adán 5 korona, Böde József segédlelkész Adán 5 korona, Szabó István segédlelkész Szenttamáson 5 korona, Böhm Jenő segédlelkész Moholon 2 korona, Hárs Aladár hitoktató Obecsen 2 korona, Rogiener Gyula segédlelkész Obecsen 2 korona. — A szabadkai esperes-kerület papságának gyűjtése 230 korona. Hozzájárultak: Mamuzsich Félix c. kanonok, esperes-plébános 60 korona, Mokossay Mátyás plébános 20 korona, Jeszenovics János plébános 20 korona, Hegedüs Lénárd plébános (Bajmok) 50 korona, Winkler Lénárd plébános (Kecskés) 20 korona, Takáts Gáspár segédlelkész (Szabadka) 5 korona, dr. Hübner Gyula hittanár 10 korona, Kuluncsich Pál hittanár 5 korona, Lukácsy István hitoktató 5 korona, Vidákovich Pál hitoktató 5 korona, dr. Kostyalik Antal hitoktató 10 korona, Raich Balázs segédlelkész 5 korona, Mészáros Béla segédlelkész 5 korona, Osatalinéz Mátyás segédlelkész 5 korona. Anicsich Jenő segédlelkész 5 korona.

— **Elmaradt Szabad Lyceumi felolvasás.** A holnapi, pénteki szabad lyceumi felolvasás elmarad. Holnaphoz egy hétre Winkler Elemér dr. olvas föl Macbeth szerelmi tragédiájáról.

— **Az analfabeta vörösök.** Nem gunyból mondjuk, de felvilágosításképpen. A vörösök annyira diésekszenek híveik felvilágosodottságával. És ime most kivil, hogy a szabadkai vörösök meg írni olvasni sem tudnak. Hogy ezen a hiányon segítsenek a Jakabok, a tanácsból kérnek iskolát, világitás, fűtést és fizetett tanítót. Ezt a kérelmet tulajdonképpen oda is magyarázhatnák kedvező elintézés esetén, hogy a tanács a vörös demokraták protektora.

— **Mükedvelő előadás Bácsstopolyán.** December hó 27-én a bácsstopolyai uriközönség mükedvelő színelőadással egybekötött hangversenyt rendez. A tiszta jövedelmet az új templom egyik mellékoltárának felállítására fordítják.

— **A Bács-Bodrog megyei Gazdasági Egyesület választmányi ülése.** A Bács-Bodrog megyei Gazdasági Egyesület 1907. évi december hó 16-án, hétfőn délután három és fél órakor az egyesület székházában (Zombor, Rákóczi-ut) igazgató választmányi ülést tart.

— **A bajai amatőrök kiállítása,** amint az előjelekből itélni lehet, várakozáson felül fog sikerülni. Eddig több, mint háromszáz képet jelentettek be a kiállítók, melyek között igen sok a figyelemreméltó munka. A kiállítás sikere érdekében Ruppert Antal, polgári iskolai tanár fáradozik.

— **40 új segédtanfelügyelői állás.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter 124776/907 sz. rendeletében tudatja az egyházmegyei hatóságokkal, hogy már az 1908. évi költségvetés terhére 40 új segédtanfelügyelői állás szervezését határozta el s azt is közli, hogy ez állásokat első sorban most működő tanfelügyelői tolnokokkal, másodsorban pedig népiskolai tanítókkal fogja betölteni. Addig is, míg a költségvetés életbelép a különböző polgári iskolák igazgatóiból és más tanügyi szakférfiakból 30 iskolátogatót nevezett ki.

— **A visszavándorló anya fájdalma.** Szívet megrondító eset történt tegnap az egyik Fiuméba visszaérkezett, visszavándorló napszámosnővel. Grünbaum Vilmosné bácsordasi napszámosnő a nyomor visszakergette szülőföldjére, ahonnan a boldogabb élet utáni vágy csalogatta ki. Kis fiacskája született az ujjvilágban, akit szintén haza kellett hozni, haza is hozott, hogy egyetlen fiacskájában lelendő öröme feledtesse az ujjvilágban tapasztalt csalódásokat és adjon erőt az itthon való küzdelemre. A kis Martont azonban Budapesten elragadta tőle a halál. Ott temették el, hogy még sirhantjához se vándorolhasson el, vigaszt keresendő. Egyedül jött haza a nyomorból a vigasztalan küzdelemre.

— **A meglopott megyei főlevéltárnok.** A zombori rendőrség értesítette rendőrségünket, hogy Popovics Sebő megyei főlevél-

tárnoktól vékony fonatu arany nyakláncot gyémánt és rubinköves csattal, ismeretlen tettes ellopott.

— **Egy katona hőstette.** Zentáról írják: Pohárkovic Benedek, a szegedi utász-zászlóalj közlegénye vasárnap hazarándult, hogy egykori „cibil” pajtásainak bemutassa magát a mundérban. Délután elment egy kis murira a Ferency-féle vendéglőbe, ahol a hidmunkások tartózkodnak állandóan. Pohárkovicnak csakhamar megjött a kedve, hogy zeneszóval töltsen el a még itthon töltendő pár óráját. Csakhogy a zenészek ekkor már a hidmunkásoknak húzták, most pedig a katona követelte, hogy őneki húzzák. Ebből verekedés támadt, mely két hidmunkás megsebesülésével végződött. Pohárkovic ugyanis látván, hogy másként men bir a civilekkel, kihuzta bajonetjét és egyet a karján, egyet a lábán megszurt. Ezen hőstett után nem érezte magát jól, átsietett a csókaivonathoz, és vissza utazott Szegedre. A csendőrség pedig táviratozott a katonai parancsnokságnak, ami után a hősködő katonát még az állomáson letartóztatták.

— **Szédelgő könyöradománygyűjtő.** Imber Jakab és Grósz Dániel (gyanus nevek) szegedi illetőségű honpolgárok Szabadkán a szállásokon csatangolva, tüzkárosultak részére gyűjtöttek könyöradományokat. A jószívű szállásaktól naponként összegyűjtött 30 korona áru gabona, s azt Szabadkán értékesítették. A jószívű könyöradomány gyűjtőket a rendőrség letartóztatta.

HOVA MÉGY!

Krécsi A. Nándor könyvkereskedőhöz, mert csak ott lehet a legesinosabb s legolesőbb karácsonyi ajándékot kapni. A többek közt a legujabban megjelent ifjúsági iratokot, és pedig: Benedek: Honszerző Árpád, Bálványos vár, Az arany tulipán, Világnép, Sárkány Rózsa, Radó: Tuskó Matyi, Sebők: Maczkó ur utnak indul, Sas: Hősök hőse, Déchy: Kun János, Donany: Óserdőkön, tengereken, Györi: Legujabb Robinson, Továbbá Verne Gyula összes művei. Imakönyvek magyar, német és bonyevác szöveggel, vászon és bőrkiütésűek a legesyszerűbb kivitelű a legesinosabb kivittel.

A kórlista szerelme.

Valami vándor színésztruppall Cservenkára került László (Lebovics) Miksa kórlista, de itt a Salgó Béla nevet vette fel. A viharos multu ifju megismerkedett új állomáshelyén egy szép asszonnyal, özvegy dr. Schneider Kornélnéval és rá tudta venni, hogy vele együtt Amerikába szökjék.

Pénze bőven volt az asszonynak és szerelmese első intrádára is huszezer koronát kapott tőle, aki azt egy bécsi bank utján Newyorkba utalványoztatta Salgó Béla névre.

Künn az új világban Schneiderné egy másod helyet nyitott. Alig voltak azonban másféltévet Amerikában, az asszony meghalt és Salgó most már kedvese 15 éves leányával, Schneider Margittal, egyedül maradt a távol idegenben. Mivel a fiatal leánynak nagy vagyona volt s a bácsmegevei árvaszék, melynek gondozása alatt állott, attól tartott, hogy Salgó a kis Margitot is elcsábítja, érdeklődni kezdett a leány iránt.

Az árvaszék először is a newyorki osztrák-magyar konzulátushoz fordult, ez viszont az ottani gyermekbiróságához. Salgót megejtették s bár esküt tett arra, hogy Schneidernével — ami valótlannak bizonyult — törvényes házasságban élt: a leányt elvették tőle. Schneider Margitot hajóra ültették s hazaküldték. Salgó ugyanazon a hajón követte s mert tovább is mindig a nyomában volt, Bácsmegeve árvaszéke a néhai Schneiderné vagyonának ellopása, valamint hamis eskü miatt feljelentette Salgót, akit erre letartóztattak.

A törvényszék vádpanácsa, dr. Langer elnöklésével tegnap foglalkozott az esettel s a védő meghallgatása után a lopás tekintetében megszüntető határozatot hozott, a hamis eskü dolgában pedig csak akkor fog dönteni, ha a zombori árvaszék nyilatkozott a vád esetleges átvételére nézve. Salgót különben tovább is fogva tartják.

SZINHÁZ.

Tolvaj.

Sardou Fedorája helyett került színre szerdán este Bernstein Henrynek ez a hatásos színműve. Könyves Jenő betegsége miatt kellett a társulat műsorán e változtatást eszközölni. Az előadás, melyet a bérlőkön kívül igen kis számú közönség hallgatott meg, a körülményekhez képest eléggé sikerült.

Voysin Richardot (Virányi) a rajongásig szereti népe, Marie-Louise (Markovics), hogy férje szeretetét állandóan lekösse, nagy izléssel öltözködik, minek költségeit szerény jövedelmével nem fedezhetvén, meglopja férje barátját, Lagardes Raimondot (Farkas Béla). Egy híres detektiv (Bogyó) meggyőző érveléssel Raimond fiát, Fernandot (Vándori) jelöli meg tolvaj gyanúval s a fiatal gyerek, ki szerelmes Marie-Louiseba, az asszony kérelmére magára vállalja a bűnt. Atyja ezért két esztendei számkivételre küldi Braziliába. Mielőtt azonban utnak indulna, Marie-Louise megvallja bűnét, s hogy férje féltékenységet eloszlassa a fiu helyett ők mennek ki az ültetvényekre.

A közönséget különösen a második felvonás alakítása ragadta meg. Ez a rész szerkezetileg legjobb része a színműnek. Ketten szerepelnek benne: Richard és neje. A férj nagyobb összegű pénzt talál Marie-Louise szekrényében, ezért gyanakodni kezd, s kivallatja nejét. Ugy Markovics, mint Virányi megragadón játszották nehéz szerepüket. Virányi tehetsége fejlődésben van és határozottan izmosodik; szerepeibe beleéli magát és természetességre törekszik. — Markovics Margit pedig kiforrott erő és határozott egyéniség, aki művészi alkotásokra kész. Kicsiny szerepét átgondoltan játszotta Bogyó, míg Farkas Béla szerfölött gyenge volt. Tulságosan pathetikus s a nagy lelki megrendülések kifejezésére nincs elég alakító ereje. Vándorinak (Fernande) sokat kell még magát gyakorolnia, úgy az arjátékban, mint a gesztikulációban, hogy számot tevőleg alakítson.

Műsor:

Péntek: Tüske rózsá (félhelyárral). Szombat: Nóna.

Vasárnap délután: Dolovai nábob lánya (félhelyárral).

Vasárnap este: Rab Mátyás, bérlet-szünet.

Ne köhögj!! Igen ám, de muszáj. Ki mondja azt neked? Végy egy üveg Illés-féle törvényesen védett utifü kivonatot, amely a legbiztosabb szer köhögés, rekedtség s mellfájás ellen, még a legmakaesabb eseteknél is. Az Illés-féle utikivonattól három-négy nap alatt úgy elmúlik a köhögés és egyéb bajai, mintha soha sem lettek volna. Hírla és köszönőiratok az egész országból. — **Ara üvegenként 1 korona.** — Kapható a készítőnél: **Ill. ILLES ANTAL** vörös kereszt gyógytárban Szabadkán, Eötvös-utca (bankpalota, régi posta helyén). Megrendelések vidékre utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközöltetnek. 180-11

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

:: Fordítja: Kőrömczy Ernő :: 2

Aunyira megrökönyödtek, hogy bizonyára elfődött orcával hullnak térdre, ha a jelenség, csak a legkisebbet mocsan is. Csakhogy az úgy állt ott, mint a mozdulatlan kőszobor. Osszekuporodva húzódtott a szikla szélére, miköben tenyerét szemé előtt tartva firkészőleg kémlelődött kifelé a koromsötét éjszakába. Ugy tetszett, hogy messze elhajol a sziklától, csak azért, hogy jobban szemügyre vehesse, amit ott a távolban látott. Tehát még ez a fekete éj sem volt beláthatatlan előtte!

Csak most vette észre a császár és környezete azt a szokatlan, furcsa mély csendet. Egy lépéspyre sem láttak maguk előtt semmit! Es micsoda nesztelenség, micsoda némaság! Még a Tiberis tompa, mély mo-

raját sem hallottak már! A lég azonban fojtó, kábító lett egyszerre, hideg verejték gyöngyözött homlokukon, kezük meg meredten, erőtlentül csüngött alá. Érezték, hogy valami rendkívüli, hatalmas esemény előtt állnak.

A világért sem merete volna egy is bevallani közülök, hogy fél; ellenkezőleg egyre erősítette valamennyi, hogy ez bizonyára a legjobb „omen”, mert lám az egész természet szorongva lesi a géniusz szavát s így üdvözli őt.

A vén Sibylla is annyira elmerengett tépelődésében, hogy észre sem vette, mikor azok a Capitoliumra fölérték. Lelke ott kalandozott a mérhetetlen messzeségben s úgy tetszett neki, hogy egy tágas, végnélküli síkságon barangol. Lépten-nyomon belebotlott valamibe a lába, amiről azt hitte, hogy csupa apró homokbucka. Lehajolt s szorgosan tapogatózott kezével a földön. Nem. Nem buckák voltak azok, hanem heverésző birkanyáj. Ezek között róttá végig a mérhetlen síkot.

Most megpillantotta a föl-föllobbanó pásztortüzeket is. Ott pislogtak nem messze tőle, odáig tapogatózott hát tovább. A bojtárok ott nyújtózkodtak a hamvasodó csóvák mellett és jóízűen szunyókáltak. Mellettük ott hevert hosszú, lándzsaszerű botjuk, mellyel a ragadozók ellen szokták védni jószágukat. De hát azok a villagószemű lomposfarkú kis állatok, melyek ott a tűz körül ólálkodnak, nem sakálók talán? — Csodálatos! A bojtár rájuk sem hederít, a kuzvasz nem vakkant, a nyáj jóízűen kérődzik tovább s a vadállatok csakhamar odatelepednek mellőjük a gyepre.

Ezt látta Sibylla, de arról mitsem tudott, mi háta megett a hegy tetején történt.

Azok biz ott oltárt rögtönöztek, meggyújtották a serpenyőben a gyantás széndarabokat s a császár nagy vigyázva húzta elő az egyik galambot, hogy áldozatot bemutatassa. Keze azonban oly erőtlen volt, hogy nem bírta markában tartani a vergődő kis állatot. Egyetlen szárnycsapással kisiklott keze közül s eltűnt az éj sötétjében.

Erre a váratlan fordulatra meghökkenve megpillantották a vén Sibylla felé s szentül azt hitték, hogy része van e bajjóslatú jelben.

Azt nem is álmodták, hogy Sibylla képzeletben még egyre ott kuporog a pásztórok őrtüze mellett s fülel arra a halkan zsongó dalra, mely átzumög a sötét, csendes éjszakán. Jó sokáig hallgatózott így, mikor észrevette, hogy a hang nem a földből, tör elő, hanem onnan, a magas felhőkből száll alá. Most hirtelen felütötte fejét s az ég fekete fátyolán csillogó alakokat látott lebegni.

Fénylő angyalsereg volt az, mely boldogan, mennyei hangon zengett valami örömteljes éneket, s a magas levegőgömbben ideoda repdesett.

Sibylla még ott merengett, a soh'se hallott égi éneken, mikor a császár másodszer fogott az áldozat bemutatásához. Megmosta a kezét s a másik galambot húzta elő. Bármennyire is igyekezett azonban fogvatartani azt, a puha gyenge test kisiklott markából s a galamb a másik pillanatban messze-messze csattogtatta szárnyát. (Folyt. köv.)

Lapkihordó leányok

kiadóhivatalunkban felvétetnek.

Szerkesztői üzenet.

E. Lőcs. Közölni fogjuk azt is, de most néhány napig még várni kell az ár megállapításával, eddig ezért nem közölhetük. Szíves érdeklődését nagyon köszönjük.

H. Gy. Kaloosa. Most már meg kell vádolnunk nyiltan is a postát a megbízhatatlansággal. Már régóta Kaloosára cimezzük a lapot. Sajnos, ha a haladás helyett a postán a visszafeljődést kell megállapítanunk. Legközelebb följelentést teszünk az igazgatóságához.

B. R. Alsó-Sebes. Tessék az előző szerkesztői üzenetet elolvasni. Szinte tudatos tévedéseket kell megállapítanunk. Legközelebb följelentést teszünk az igazgatóságához.

12295/1907. tkv. szám.

229-1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. tsvék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Szabadkai Általános Takarékpénztár Részvénytársaság végrehajthatónak Kovács Birkás József végrehajtást szenvedő elleni 24000 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő Szabadka város határában fekvő. 1. Szabadkai 7840. sz. betétben A + 27786. hrsz. a. felvett 3 hold 1098 □-öl palicsi ugarokban lévő szántónak Kovács Birkás József nevének álló fele részére 1175 korona.

2. A szabadkai 15002. számú betétben A + 27875. hrsz. a. felvett 1 hold 407 □-öl Palics alatti ugarokban fekvő szántónak ugyanannak a nevének álló fele részére 360 korona.

3. A szabadkai 15101. számú betétben A + 27669/2. hrsz. a. foglalt 612 □-öl Palics alatti ugarokban lévő szántónak ugyanannak a nevének álló fele részére 122 korona, ugyanazon számú betétben 27773. hrsz. a. foglalt 3 hold 1269 □-öl területű ugyanott fekvő szántónak ugyanannak a nevének álló fele részére 1209 korona.

4. A szabadkai 15116. számú betétben AI 27601/1. és 27601/2. hrsz. a. foglalt 2 hold 754 □-öl és 3 hold 1130 □-öl területű napnyugati ugarokban lévő szántónak ugyanannak a nevének álló fele részére 1838 korona.

5. A szabadkai 15806. számú betétben A + 27610/2. hrsz. a. foglalt 1 hold 336 □-öl területű szántónak ugyanannak a nevének álló fele részére 386 korona.

6. A szabadkai 15876. számú betétben A + 27792. hrsz. a. foglalt 1 hold 378 □-öl területű Palics alatti ugarokban lévő szántónak ugyanannak a nevének álló fele részére 394 korona és

7. a szabadkai 15179. számú betétben A + 27648. hrsz. a. felvett 3 hold 423 □-öl területű Palics alatti ugarokban lévő szántónak ugyanannak a nevének álló fele részére 1040 korona ezennel megállapított kikiáltási árban a fenti jutalékokra C3, 4, 1, 1, 1, 1 és 3 alatt özvegy Kovács Birkás Józsefné szül. Latki Anna javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog fentartásával elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok **az 1907. évi december hó 30-án d. e. 10 órakor** ezen kir. törvényszék 22. sz. alatti helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 117 kor. 50 fill., 36 kor., 12 kor., 20 fill., 120 korona 90 fill., 183 kor. 80 fill., 38 kor. 60 fill., 39 kor. 40 fill. és 104 koronát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál való előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadkán, 1907. évi november hó 18-án.

Szél,

kir. tsvéki bír.

Két használt,
de jókarban lévő,
műszakilag átjavított
ZONGORA
olcsón eladó.

Szilvássy Ferenc,

227-4-1

I. kör. Bajza-u. 61.

Ad: 214/907. eln. sz.

228-1-1

Hirdetmény.

A kórházi bizottság f. hó 9-én hozott határozata értelmében ezennel közhírré teszem, hogy a „Mária-Valéria” közközház részére 1908 január 1-től 1908 december 31-ig, egy évi időtartamra szükséges tej beszerzésére az árlejtés **f. évi december hó 16-án délelőtt 11 órakor** a közközház igazgatói hivatalában fog megtartatni, melyre az érdekeltek oly megjegyzéssel hivatnak meg, miszerint írásbeli ajánlataikat szabályszerűen lepecsételt borítékba zárva folyó évi december hó 15-én délután 5 óráig a közközház gondnoki hivatalánál nyujtsák be, hol a vállalati feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A megállapított 500 kor. óvadék az árlejtés megtartása előtt a közközház pénztárába letéteményezendő. A tejszállításra csak tehenésszel rendelkező tulajdonosok pályázhatnak.

A tejnek jó minőségűnek, lefőlőzetlennek és legalább 3% zsirtartalmúnak kell lenni.

Utóajánlatok, valamint december 15-ike után érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Szabadka, 1907. november 12-én.

A „Mária-Valéria” közközház igazgatósága.

Hangjegyek ::
havonként 1 kor.
20 filléért ::
kölcsonöztetnek.

Figyelem.

Felhívom a n. é. közönség figyelmét a meg-nagyobbított

zongora raktáramra.

Elsőnyös fizetési feltételek. ::

Raktáron tartok elsőrendű bécsi és trieszti gyártmányokat, melyeket már 164-18

***

:: 280 forinttól ::
kezdődőleg árusítok.

Régi zongorákat

Özv. Weinberger Lajosné,

becserélek és ::

Vesselényi-ut, Macskovics-féle ház,
a Casinó épületével szemben.

zongorákat bérbeadok. :: ::

1951/1907. eln. sz.

230-1-1

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a közigazgatási bizottság által jóváhagyott és az 1905-1906. évekre vonatkozó utadó zárszámadások **f. évi december 12-től bezárólag december hó 27-ig** tartó 15 napi közszemlére lesznek a polgármesteri hivatalban kitéve.

Az 1890. I. t.-c. 22 és 28. §§-ai értelmében jogában áll mindenkinek ezen zárszámadások ellen felszólalni és felszólalásukat írásban a kitévelti idő tartamának lejártá napjáig hivatalomnál benyújtani.

Szabadkán, 1907. évi dec. 11-én.

Dr. Biró Károly,

kir. tanácsos, polgármester.

Figyelem!

Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy bérbeadni, venni vagy bérbé venni szándékozik, valamint olesó

Telefonszám 446.

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magánegyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást

kiván, (információt), címeiket iratni kíván, továbbá

hirdetéseket

feladni, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító intézet

törvényszékieleg bejegyzett céghez

VII. kör, Battyhány-utca, a gőzfürdővel szemben,

:: (Tulajdonos: **Malusev Sándor.**) ::

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik. 92-94

Abrasits Mihály

épületbádogos Szabadkán.

Készít az épületbádogossághoz tartozó minden munkákat, **torony fődéseket, toronytető javítást és festést, kereszt- és gömb-aranyozást, valamint villámhárító felszerelést** állvány nélkül. 144-29

Egy jó házból való fiu

tanoncul felvétetik 110-73

Szudarovits Tamás
fűszerkereskedésében Zentai-ut 317.

Lapunk kiadóhivatalában

☛ kapható ☛

keresztényszociális röpiratok:

A szociáldemokrácia. Képek a szociáldemokrata szentek életéből. Irta: dr. Nagy János. Kitűnően mutatja be azokat a képeket, melyeket a vezér urak rajzoltak egymásról. 1 darab 6 fillér, 10 darab 50 fillér, 100 darab 4 korona.

A keresztény szocializmusról.

Irta: Benyács István. Ara 60 fillér.

Mit kell tudnunk. Irta Szalánczy A. Kérdésekben és feleletekben adja a szocializmus elemi ismereteit és részletes utasítást egytelalakításhoz. Ara 10 fillér.

Le az álarccal. Irta Haller István. Kérdés- és feleletformában letárgyalja az összes szociáldemokrata hazugságokat, vezéreiknek saját szavait idézve. Ara 20 fillér.

Korunk sebe és a nyomor vámszedői. Irta Huszár Károly. A szociáldemokrata program rövid, csattanós cáfolata és a szociáldemokrata vezérek leleplezése. Ara 30 fill.

Zsidóméreg. Irta Huszár Károly. A Talmud népies ismertetése eredeti idézetekkel. Ara 30 fillér.